

EU predano radi na zaštiti morskog okoliša provedbom svojih politika u području okoliša i ribarstva mađutim okvir EU-a za zaštitu okoliša određenim se pitanjima bavi suviše površinski da omogući ponovnu uspostavu dobrog stanja okoliša u morima, a financijska sredstva EU-a rijetko se upotrebljavaju za potporu očuvanju morskih vrsta i staništa. Revizori su utvrdili da se zaštićenim morskim područjima u stvarnosti pruža ograničena zaštita te da i dalje dolazi do prelova, posebice u Sredozemnom moru.

Glavne politike EU-a u području okoliša utvrđene su Okvirnom direktivom o pomorskoj strategiji, Direktivom o pticama i Direktivom o staništima te uključuju uspostavu mreže zaštićenih morskih područja. Svrha je zajedničke ribarstvene politike EU-a zajamčiti da su ribolovne aktivnosti održive za okoliš i svesti njihove nepovoljne učinke na morski ekosustav na najmanju moguću razinu, kao i staviti na raspolaganje odgovarajuća financijska sredstva. Međutim, EU nije uspio zaustaviti gubitak bioraznolikosti u europskim morima. Okvirom EU-a u praksi se pruža tek ograničena zaštita morske bioraznolikosti. Zaštićena morska područja, kojih je više od 3 000, vjerojatno su najistaknutija mjera za očuvanje mora. Iako se takvom mjerom uspostavila široka mreža zaštite, revizori ističu da ona ne ulazi u dubine. To je u skladu s nedavnom procjenom koju je iznijela Europska agencija za okoliš (EEA), koja je utvrdila da se manje od 1 % europskih zaštićenih morskih područja može smatrati potpuno zaštićenim morskim rezervatima. Da bi zaštićena morska područja bila djelotvorna, njima bi se trebalo u dovoljnoj mjeri obuhvatiti najosjetljivije morske vrste EU-a i njihova staništa, uključujući, po potrebi, uvođenje ograničenja ribolova, te bi se tim područjima trebalo dobro upravljati. To nije ni približno slučaj. Slično tome, regulatorni instrumenti kojima se politika EU-a o pomorskoj bioraznolikosti povezuje s ribarstvenom politikom EU-a u praksi ne funkcioniraju dobro. U morskim područjima obuhvaćenima ovim ispitivanjem takvi instrumenti još nisu uspješno upotrijebljeni. Zakonodavstvo EU-a uključuje odredbe o ugroženim vrstama i staništima, ali one su starije od 25 godina i njima se ne uzimaju u obzir najnovije znanstvene spoznaje.

Ribolov ima znatan učinak na morski okoliš. Iako se zahvaljujući provedbi zajedničke ribarstvene politike stanje ribljih stokova u Atlantskom oceanu počelo poboljšavati, u Sredozemnom moru nisu zabilježeni bitniji znakovi napretka. Ribolovne stope u Sredozemnom moru dvostruko su veće od održive razine. Europska agencija za okoliš navela je u jednom nedavnom izvješću da je samo 6 % stokova u Sredozemnom moru obuhvaćenih njezinom procjenom ispunjavalo kriterije najvišeg održivog prinosa.

Iako je politikama EU-a predviđeno da se financijskim sredstvima EU-a pruža potpora zaštiti morskog okoliša, tek se mali dio raspoloživih sredstava upotrebljava u tu svrhu. Za razdoblje 2014. - 2020. Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo dodijeljeno je 6 milijardi eura.

Međutim, revizori procjenjuju da su četiri države članice koje su posjetili (Španjolska, Francuska, Italija i Portugal) upotrijebile tek 6 % tih sredstava za mjere koje su izravno povezane s očuvanjem i dodatnih 8 % za mjere s manje izravnim učinkom na očuvanje. Od toga su za ograničavanje učinka ribolova na morski okoliš upotrijebile manje od 2 milijuna eura (0,2 %). Ipak, financijskim sredstvima EU-a može se ostvariti pozitivna promjena, kao što pokazuju dobri primjeri projekata financiranih iz programa EU-a LIFE i Interreg.

Izvor: h-alter.org